

Posouzení Rozhodnutí k udělení výjimek pro stavbu dálnice D3 v úseku přivaděč Týnec nad Sázavou

Mojmír Vlašín

Zhodnotil jsem úplnost a správnost rozhodnutí o povolení výjimky podle ustanovení § 56 ZOPK ze zákazů stanovených v § 50 odst. 1 a 2 ZOPK k ochraně zvláště chráněných druhů živočichů (ZCHDŽ) pro realizaci stavby D3 0303 Přivaděč Týnec n. S. (dále Rozhodnutí). Z hlediska své odbornosti jsem posuzoval výhradně podklady a pasáže Rozhodnutí, které se týkají obratlovců, tj. kruhoústých, ryb, obojživelníků, plazů, ptáků a savců. Posouzení podkladů a části Rozhodnutí pro ostatní skupiny (všechny druhy bezobratlých, vyšší rostliny) jsem neprováděl, ani jsem k nim nepřihlížel.

Vady výrokové části Rozhodnutí

1. Rozhodnutí pod bodem I (římská jedna)

V Rozhodnutí je uvedeno: „Podle ust. § 51 odst. 3 správního řádu se žádost o povolení výjimky týkající se ZCHDŽ krkavce velkého (*Corvus corax*), ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*), žluvy hajní (*Oriolus oriolus*), krahujce obecného (*Accipiter nisus*) a volavky bílé (*Ardea alba*) zamítá, neboť touto činností nedojde k porušení výše uvedených zákazů.“

V odborném stanovisku (Farkač 2019), o které se správní orgán opírá zejména, ovšem vliv na druh volavka bílá vyloučen není, a není pravda, že nedojde porušení zákazů, ba právě naopak. Farkač zde uvádí: “Významný negativní vliv na rybniční soustavu přibližně mezi obcemi Chleby, Chářovice a Dunávice nelze vyloučit. Plánovaný záměr zasáhne přímo do

vysoce cenného prostoru mokřadních společenstev a nevratně jej poškodí.“ Tuto rybniční soustavu je nutno jednoznačně považovat za biotop ZCHDŽ volavka bílá (a to bez ohledu na to, zda tam hnízdí či nikoliv). Na základě podkladu Farkač 2019 tvrdím, že záměrem dojde k zásahu do biotopu ZCHDŽ a na takový zásah musí být vydána výjimka. Správní orgán ostatně konstatuje: „Jelikož je doc. Farkač autorizovanou osobou pro hodnocení vlivů dle § 67 ZOPK, nemá správní orgán důvod zpochybňovat jeho odbornost a jeho závěry učiněné v odborném stanovisku, které je součástí spisové dokumentace.“ Žadatel (prostřednictvím svého zástupce) konkretizoval seznam dotčených druhů a to i pro ZCHDŽ volavka bílá. To, že se správní orgán rozhodl v tomto případě výjimku neudělit, je nutno považovat za vadu rozhodnutí.

V odborném stanovisku (Farkač 2019) se také uvádí: „Ve sledovaném území byly zjištěny (...) 3 hnízdicí druhy ptáků: Alcedo atthis (ledňáček říční), Circus aeruginosus (moták pochop) a Lanius collurio (ťuhýk obecný).“ Přesto, že tedy Farkač (2019) uvádí druh ledňáček říční jako hnízdicí, správní orgán jej z udělení výjimky vypustil s tím, že „se jedná o druhy, které byly dle odborného stanoviska (Farkač 2019) v blízkosti plánované stavby pozorovány pouze při průletu, či náhodném sběru potravy.“ Toto konstatování je nepravdivé. Také dokumentace EIA (2010) uvádí pro úsek Přivaděč Týnec n.S. – lokalita: zhlaví Velkého Chebského rybníka výskyt ledňáčka, což je ZCHDŽ v kategorii silně ohrožený. Proto zamítnutí udělení výjimky pro druh ledňáček říční je nutno považovat za vadu rozhodnutí.

2. Rozhodnutí pod bodem II (římská dvě).

Rozhodnutí stanoví: „Držitel výjimky je povinen zajistit provedení náhradních opatření nejpozději souběžně s výstavbou konkrétního úseku stavby, kde jsou opatření lokalizována, a udržovat je ve funkčním stavu po dobu nejméně 10 let od dokončení stavby.“ (podmínka 24) Přičemž pro předměty ochrany chráněné evropskými směnicemi tj. mj. kuňku obecnou (*Bombina bombina*) a ťuhýka obecného (*Lanius collurio*) platí podle § 45 i zák. 114/92 Sb, že uložená kompenzační opatření musí být zajištěna před realizací záměru. Pokud tedy budou opatření provedena souběžně se stavbou, budou provedena pozdě. V tomto bodě je rozhodnutí v rozporu se zákonem.

Rozhodnutí má značně nevyrovnanou úroveň. Například stanovuje velmi podrobně podmínky a kompenzační opatření (s. 2-4), a to pro plazy a obojživelníky. Pro rákosníka velkého (*Acrocephalus arundinaceus*), kopřivku obecnou (*Anas strepera*), potápku roháče (*Podiceps cristatus*), potápku malou (*Tachybaptus ruficollis*), motáka pochopa (*Circus aeruginosus*) a chřástala vodního (*Rallus aquaticus*) ale nestanovuje podmínky a kompenzační opatření vůbec, přestože dle podkladu Farkač 2019: „Plánovaný záměr zasáhne přímo do vysoce cenného prostoru mokřadních společenstev a nevratně jej poškodí.“

Vady odůvodnění

Správní orgán tvrdí: „Ze stanoviska AOPK ČR vyplývá, že dle aktuálního rozsahu poznání a dle názoru tohoto odborného a vědeckého orgánu je výčet ZCHDŽ odpovídající a navržená náhradní opatření jsou dostatečná (č.j.: SR/1994/SC/2018-2 doručeno pod č. j.: PK-ŽP/16829/19 dne 3. 10. 2019). Toto tvrzení není možno ověřit, protože uvedené stanovisko není ve spisu. Správní orgán se tedy opírá o podklad, který účastníci řízení neměli a nemají k dispozici.

Navíc je skutečně diskutabilní, zda správní orgán má vycházet pouze ze stanoviska Farkač 2019 a stanoviska Agentury. Domnívám se, že správní orgán musí prověřit relevantnost všech podkladů a při důvodné pochybnosti žádat jejich doplnění, resp. sám je prověřit. Pochybnost by měla například vyvolat skutečnost, že v Dokumentaci EIA je přímo pro úsek Přivaděč Týnec uveden výskyt dvou silně ohrožených ZCHDŽ a to rosnička zelená (*Hyla arborea*) a skokan zelený (*Pelophylax aesculenta*). O výjimku pro tyto druhy ovšem žadatel vůbec nežádal. Podobně je to i se silně ohroženým ZCHDŽ vydra říční (*Lutra lutra*). Její výskyt je uveden přímo pro úsek Přivaděč Týnec - zhlaví Velkého Chlebského rybníka a to v dokumentaci EIA. K pozdějšímu prověření výskytu vydry v předmětném úseku dálnice nedošlo. Přitom vydra je silně ohrožený druh podle české legislativy a zároveň je uvedena v příloze II Směrnice o stanovištích (tzv. Naturový druh). Mortalita vyder na silničních komunikacích je významná (Větrovcová 2011, Hlaváč 2017) a patří k hlavním příčinám ohrožení vyder v Česku. U vydry říční si navíc správní orgán nezjistil úplný a aktuální stav věci, přestože byl na to upozorněn. Správní orgán je oprávněn udělit / neudělit výjimku pro druhy, pro které žadatel tuto výjimku požaduje. Pro vydru říční v tomto úseku výjimka žádána nebyla. Na druhé straně je správní orgán povinen prověřit, zda žadatel nepožaduje výjimku účelově a nevynechává druhy, pro které by výjimka udělena nebyla a nebo by podmínky udělení znamenaly pro žadatele výrazné komplikace. Další pochybnost by měl vyvolat i fakt, že v podkladu Farkač 2019 se uvádí (s.5) ledňáček říční (*Alcedo atthis*) jako hnízdící druh a na jiném místě téhož podkladu se tvrdí, že ledňáček (s.4) nad územím jen (a nepravidelně) přeletuje a nebude tedy nikterak stavbou ovlivněn.

V Rozhodnutí správní orgán uvádí: „V této souvislosti vnímá přiložené vyjádření znalce RNDr. Mojmíra Vlašína správní orgán jako hodnocení práce hodnotitele doc. Farkače, aniž by samo o sobě přineslo nové podklady pro konkrétně definovaný předmět řízení, proto se k němu dále nebude blíže (i s ohledem na zásadu volné dispozice s obsahem žádosti žadatelem) vyjadřovat. Jelikož je doc. Farkač autorizovanou osobou pro hodnocení vlivů dle § 67 ZOPK, nemá správní orgán důvod zpochybňovat jeho odbornost a jeho závěry učiněné v odborném stanovisku, které je součástí spisové dokumentace. S ohledem i na konstatování AOPK ČR (ve stanovisku č. j. SR/1994/SC/2018-2 ze dne 3. 10. 2019) o kompletnosti ZCHDŽ, které jsou předmětem tohoto řízení, považuje správní orgán odborné stanovisko doc. Farkače za úplné. V průběhu řízení nebyl žádným z účastníků řízení prokázán opak a za tento důkaz správní orgán nepovažuje ani vyjádření znalce RNDr. Vlašína, který, jak je již výše uvedeno, spíše hodnotí odborné stanovisko doc.

Farkače.“ V § 68 správního řádu se uvádí, že „v odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při a jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí“. V tomto konkrétním případě se správní orgán vypořádal s námitkami uvedenými v ZP tak, že k nim nepřihlédl, aniž by prověřil jejich relevantnost. Jestliže v ZP je uvedeno a doloženo, že některé důležité skupiny nebyly vůbec zkoumány, není možno se s takovou námitkou vypořádat tím, že správní orgán věří stanovisku, které je zjevně neúplné a tím pádem špatné. Správní orgán pro vydání rozhodnutí není vázán pouze informacemi, které mu poskytne žadatel o výjimku. Je dokonce povinen zjistit si aktuální a úplný stav věci. Když ne jinak, tak minimálně z Dokumentace EIA a podnětů dalších účastníků řízení. **Správní orgán se podněty dalších účastníků řízení zjevně nezabýval.** Toto je vada odůvodnění Rozhodnutí

Mezi podklady řízení sice je Dokumentace EIA (2010) a její posudek, ale chybí závazné stanovisko EIA. Závazné stanovisko EIA se svými podmínkami mělo být i součástí řízení o výjimce dle § 56 ZOPK, protože obsahuje řadu důležitých informací a podmínky závazného stanoviska EIA by se neměly zásadně lišit od podmínek rozhodnutí o udělení výjimky. Toto není možno v zhodnotit, protože znalec neměl závazné stanovisko k dispozici. Ani správní orgán ve svém zdůvodnění nekonfrontuje Rozhodnutí se závazným stanoviskem, a je otázka, zda jej vůbec vzal v úvahu. To, že správní orgán nechal v potaz závazné stanovisko EIA, jako podklad pro Rozhodnutí, je vadou Rozhodnutí.

Závěry:

Rozhodnutí bylo vydáno přes zřejmý nedostatek v identifikaci chráněných zájmů z hlediska ochrany přírody, které budou pravděpodobně zásahem ovlivněny. Nebyla dostatečně úplně zjištěna situace. Rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem (ZOPK). Rozhodnutí je v některých částech špatně odůvodněné, pro některé druhy chybí podmínky a kompenzační opatření a v podkladech chybí závazné stanovisko EIA a odborné stanovisko AOPK ČR.

Znalecká doložka

Prohlašuji, že jsem si vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku a to ve smyslu § 110a zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, v platném znění a § 127a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění.

Tento posudek jsem podal jako soudní znalec, jmenovaný rozhodnutím Krajského soudu v Brně SPR 1020/88, pro základní obor ochrana přírody, specializace zoologie. Znalecký úkon je zapsán pod číslem 107/20 znaleckého deníku. Posudek byl vydán v jednom exempláři (jeden nečíslovaný pro archiv znalce). Posudek má 6 číslovaných stran.

RNDr. Mojmír Vlašín

soudní znalec v oboru ochrana přírody, specializace zoologie

V Brně, dne 28.4.2020

Literatura:

Dokumentace podle § 8 zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí pro záměr Dálnice D3 – střeđočeká. Srpen 2010. (rukopis)

Farkač J. a kol., 2007: Výsledky přírodovědného průzkumu území dálnice D3 „Střeđočeká“ stavba 0304 Václavice-Voračice a 0305/1 Voračice, Nová Hospoda (II etapa) v roce 2007. 65 s. (rukopis)

Farkač J., a kol., 2015: Výsledky přírodovědného průzkumu území dálnice D3 0305/I Voračice – Nová Hospoda v roce 2015. (aktualizace přírodovědných průzkumů), SUE Praha pro ŘSD ČR, (rukopis)

Farkač J., a kol., 2018: Aktualizace přírodovědných průzkumů. Stavba D3 0305/I Vor – Nová Hospoda (rukopis)

Farkač J., 2019 : Odborné stanovisko autorizované osoby a požadovaná aktualizace závěrů a kompenzačních opatření, Stavba D3 0305/I Voračice – Nová Hospoda.

(rukopis)

Hlaváč V. a kol., 2017: Vydra a doprava. Příručka k omezení negativního vlivu dopravy na vydru říční. AOPK ČR a Alka, Praha, 39 s

Gaisler J., Řehák Z., Bartonička T., 2009 : Bat casualties by road traffic (Brno-Vienna) Acta Theriologica 54 (2), s. 147-155

Větrovcová, J., a kol., 2011: Databáze údajů o uhynulých jedincích vydry říční v ČR .
Ochrana přírody 4: 15-19

Použité zkratky

ZCHDŽ zvláště chráněné druhy živočichů (dle vyhlášky 395/92 Sb.)

EIA posuzování vlivů na životní prostředí

NDOP nálezová databáze ochrany přírody

AOPK ČR Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

ZOPK Zákon o ochraně přírody a krajiny 114/92 Sb.

ZP znalecký posudek